

Sveriges kung och Malmbergs-konstnären Tord Pettersson är engagerad vid Gällivare järnvägsstation. Kungen ser nyfiket på "något" som han nyligen invigt med sin namnteckning. Besök parken vid järnvägsstationen och bli lika engagerad.

Foto : Lars Sundvall

Kungsleden flyttas?

KULTUR & FRITID bilaga, Sid 10

Sommar i Gällivare

Sid 8

Gällivare i
Framtiden

Sju punkter om framtiden

Sid 2

Gällivare behöver världen

Sid 3

Limerickar om Koskullskulle

Sid 7

I Gällivare trakter...

Gällivare vann en halv seger i striden om offentligheten på Internet. Det var en självklarhet för Gällivares politiker att våra kommunala protokoll som alltid varit offentlighet som pappersformat även skulle vara det på nätet. Texten var ju faktiskt densamma och givetvis var det viktigt att offentligheten på nätet även berörda vem som fick kulturstipendiet. Datainspektionen, som är myndigheten att tillämpa datalagen, ansåg att på nätet skulle det stå kultur-, och fritidsnämnden har beslutat att tilldela xx Gällivare kommuns kulturstipendiat.

Nu fick Gällivare tillstånd efter mycket debatt att även publicera protokoll utan skrensning av personnamn. Nätläsaren kan nu läsa protokollen utan att det står xx om personer i protokollen. Gällivare var först i landet att ta strid om offentligheten och det hedrar våra politiker att de hade modet att göra detta. Men nu börjar nästa steg som innebär att hitta nya former att ge information om kommunala frågor. Det är en av demokratins grundpelare att kunna påverka före beslut.

Det känns också uppfreskande att läsa man-

nen från provinsens kritiska röst om IT:s frammarsch. IT (informationsteknologin) har sina fördelar men allting är inte guld som glimmar. Tekniken får aldrig ta överhand över vårt sätt att kommunicera. Det urgamla sättet att kommunicera att tala direkt med varandra är alltid mest överlägset. Den gamla formen att genom möten diskutera och komma fram till beslut är en annan av demokratins grundpelare.

IT anser jag är ett hjälpmedel men det är alltid personen som lägger ut informationen som är ansvarig för budskapet. Men fortsätt läs www.gellivare.se – vi försöker hela tiden finna nya former att berätta om Gällivare ur olika aspekter på våra hemsidor.

Kommunbladet innehåller flera spännande artiklar från kultur-, och fritidens område. Björn Perssons idé att flytta Kungsleden är en spännande framtidstanke. Kommunfullmäktiges beslut att anta programmet "Gällivare i framtiden" ger oss ett redskap att skapa en utveckling i vår kommun. Tankarna kring att Gällivare är en del av världen och att det gäller att skapa internationella kontakter är också viktiga för framtiden.

Omslagsbilden har valts med omsorg. Den väcker nyfikenhet eftersom kungen och Malmbergets egen konstnär Tord Petersson är helt engagerat i "något". Vill du själv se vad det är för något? – gå till järn-

vägsstationens lilla park. Kungen och drottningens namnteckning finns på detta "något" som gör vår kung så engagerad.

Jag vill avsluta med en bild som kommer från vår kommun. Det är en sittande höna. Mina frågor till dig som läsare är: Vad är en sittande höna? Var i vår kommun finns den sittande hönan? Skriv till kommunbladet så får du CD-Rom skivan "Gällivare – sprickan i berget"

lars.israelsson@kommun.gellivare.se

Sittande höna är ett klassiskt begrepp. Var finns i vår kommun den sittande hönan och vad ger den för budskap?

Foto: Lars Sundvall

"Gällivare i Framtiden"

Kunskap, trygghet, samverkan och framtidstro

Gellivare, mitt i Norrbotten ett lärande samhälle där vidgad kunskap och ökad samverkan stimulerar till förnyelse och utveckling

Här känner människor trygghet kombinerat med framtidstro i en unik miljö och i ett spännande internationellt klimat

Gällivares framtidsprogram har sin utgångspunkt i dessa ord. Men sen fortsätter programmet att beskriva ingående kommunens uppdrag samt sju punkter för framtiden.

Kommunens uppdrag och ansvar

Kommunen har medborgarnas uppdrag att utforma en god välfärd i ett samhälle med bra infrastruktur såsom goda bostäder, bra vägar och goda kommunikationer i en god miljö.

Det är kommuninvånarnas arbete och inkomster som ger förutsättningarna för att möjliggöra en god välfärd och infrastruktur i Gällivare idag och i framtiden.

Kommunens ansvar inom välfärden är huvudsakligen barnomsorg, utbildning, och handikapp- och äldreomsorg. Till detta ska läggas andra viktiga delar i välfärden som kultur och fritidsverksamhet, miljöskydd och brand-

försvar. Därutöver svarar kommunen för andra tjänster till medborgarna som vatten, avlopp och skötsel av gator och parker.

Näringslivet i vår kommun

Näringslivet i Gällivare har tre huvudsakliga beståndsdelar. Kärnverksamheten utgörs av de näringar som exporterar varor och tjänster till andra delar av landet eller världen. Dessa företag för in nya och friska pengar till kommunen och ger kommunen ett mervärde. För att dessa företag ska fungera bra finns olika lokala underleverantörer som utgör den andra näringen. Den tredje näringen utgörs av de företag och den offentliga verksamheten som har sin grund i kommunens invånarantal.

Kommunens framtid avgörs om kärnverksamheten inom näringslivet kan växa eller inte. Det är av avgörande betydelse för kommunens välfärdspolitik att kärnverksamheten i Gällivare kan utvecklas.

Sju punkter för framtiden

Kommunens strategi för framtiden bygger på två huvudsakliga inriktningar som påverkar varandra och kommunens möjligheter att behålla och utveckla välfärden i kommunen.

Nuvarande negativa befolkningsutveckling måste vändas

Nya sysselsättningstillfällen måste tillskapas i nya branscher och företag

Med detta som grund ska framtidens förnyelsearbete och nytänkande i Gällivare bygga på:

1. **Ökat engagemang i näringslivsutvecklingen i nära samverkan med näringslivet**

2. **Ökad internationalisering för utveckling av Gellivare**

3. **Ökat engagemang i kompetensutvecklingen för Gellivareborna i nära samverkan med näringslivet och fackliga organisationer**

4. **Ökat engagemang och inflytande i arbetsmarknadsutvecklingen i nära samverkan med Staten, näringslivet och föreningslivet**

5. **Fortsatt engagemang för Gellivare som en bra ungdomskommun, dvs utnämningen till "Årets ungdomskommun 1996" är ingen dagstunda**

6. **Ökat engagemang inom miljöområdet, för att utveckla "Friska Gellivare"**

7. **En kommunal verksamhet som kan möta nya krav som ställs från kommuninvånarna och som kan möta allt snabbare förändringar i vår omvärld**

Internationell strategi för Gällivare kommun

Gällivare och dess näringsliv påverkas i allt högre grad av internationella sammanhang vilket medför ett behov att lära sig av andra liksom ett behov av förändrade och nya strukturer för vårt gemensamma internationella arbete.

Strukturer som är ekonomiskt hållbara och ger Gällivare de redskap som behövs för att nyttja nya möjligheter och möta nya krav.

Gällivares generella målsättningar är att utveckla det existerande näringslivet, tillföra orten nya verksamheter, utveckla utbildningsutbud samt livskvaliteten innefattande kultur, sociala frågor etc. I det internationella arbetet som skall präglas av framtidstro, engagemang, affärsmässighet samt internt och externt samarbete måste dessa målsättningar finnas med. Nätverken som krävs skall vara stora men det faktiska samarbetet ske med de som verkligen kan bidra till vår utveckling.

Vad vill vi?

Den internationella strategins syften är: **Att** skapa och stimulera utveckling och förnyelse av Gällivares näringsliv genom internationella kontakter.

Att ge ortens företag förutsättningar att bättre konkurrera på den internationella marknaden.

Att på ett professionellt sätt marknadsföra Gällivare internationellt.

Att erbjuda utländska investerare ett gott etableringsklimat.

Att utveckla och effektivisera de kommunala förvaltningarna genom internationell kunskapsöverföring, metodutveckling och erfarenhetsutbyte.

Att involvera medborgarna i det internationella arbetet genom att underlätta för och stödja exempelvis skolans, ungdoms- och frivilligorganisationers, kulturens eller vårdens och omsorgens projektidéer.

Marknadsföring och utbildning

För att stödja och fördjupa Gällivares internationalisering skall vi bland annat:

- marknadsföra vikten av att delta i internationella sammanhang,
- ge utbildning och information till förvaltningar, näringsliv och medborgare om internationella frågor och de möjligheter som EU tillhandahåller,
- delta i EU-finansierade projekt,

Gällivare behöver världen. Foto: Kjell E Lundberg

sina respektive områden bör även IT:s Gellivare AB och Friska Gällivare Ekonomisk Förening delta i det internationella arbetet.

Internationell samarbete

Alla andra kommuner, städer och regioner i Europa kan betraktas som konkurrenter när det gäller investeringar. Gällivare utgör dock en intressant etableringsort och samarbetspartner för utländska företag respektive regioner inom främst det medicintekniska området men även inom till exempel gruvnäring, IT och turism.

I Gällivares internationella arbete prioriteras alltså:

- Sysselsättningsskapande projekt.
- Projekt rörande Medicinteknik, IT/distansproduktion och turism.
- Mindre projekt och projekt som involverar det existerande näringslivet.
- Utbildning och kompetensutveckling.
- Livskvalitet.
- Verksamhetsutveckling av och i respektive förvaltning.

Goda kontakter med våra grannkommuner ger en bra möjlighet att mobilisera ett större område som partner när så krävs. Vid val av vänort skall kommun och näringsliv samarbeta.

Marknadsföringen av Gällivare som etableringsort och samarbetspartner sker till exempel genom: resor till framtida partners, vänortssamarbete, goda exempel, engelska sidor på Gellivare-webben, annonser, mässdeltagande, deltagande i olika nätverk samt seminarier, informationsmöten och utbildningar på hemmaplan.

Vill du läsa hela vårt internationella program – beställ från Gällivare kommun 982 81 Gällivare 0970-18000

Linafallet till Gällivare kommun

Gällivare kommuns yta har utökats med 370 ha. Lantmäteriet har gjort en fastighetsreglering som innebär att två fastigheter i Överkalix kommun har överförts till en fastighet i Hakkas församling som ju ligger i Gällivare kommun. Det innebär att en stor del av Linafallet ingår i Gällivare kommun.

Örjan Fredriksson fiskar och rastar gärna vid Linafallet. Han gör det nu också inom kommunens gränser. Foto: Lars Sundvall

Turistkartan

Gällivares nya turistkarta är nu klar. Den innehåller sevärdheter från hela kommunen, vägnamnen får en beskrivning och lantmäteriets nya databas med alla orter, fjäll, sjöar utmärkta. Tyvärr försvann två viktiga sevärdheter från kartan. Repisvaara sameläger och Gällivare sportfiskemuseum ska givetvis också finnas med på nästa upplaga av kartan. Vi tar gärna emot tips på synpunkter på turistkartan. Allting går ju att göra bättre.

Bangolfen – en idrott för alla

Gällivare har många aktiva föreningar som driver anläggningar för allmänheten. Gällivare bangolfklubb har sedan 20 år haft sin anläggning vid Bäckskolan. De har genom egna insatser och stöd från kommunen anlagt nya banor för 250.000 kronor. Medlemmarna har just nu bråda dagar för att få banorna och speciellt miljön runt dessa klara inför sommaren. 4.500 besökare räknas in varje sommar. Banan är öppen måndag-fredag 10.00-21.00 samt lördag-söndag 12.00-20.00. Du som har spelat minigolf har också spelat bangolf. En sport som alla kan spela – ung som gammal, säger Roger Adermalm. Han vill gärna uppmana gällivareborna att komma och se norrländsmästerskapen i bangolf den 27-28 juni.

Foto: Lars Sundvall

— Alberts ortnamn —

Albert Falk är ortnamnforskare och hans tankar kring ortnamnen kommer att finnas i kommunbladet.

Jag skall här försöka härleda betydelsen av några ortnamn som man möter längs VÄGEN VÄSTER UT

Langas är ett nordiskt lånord, som kan översättas 'Långsjön'.

Lulep Kierkau 'Östra Stenfjället'; På vissa kartor skrivs namnet **Lulep Gierkav**.

Lulep Kierkau 'Östra (eller Nedre) Stenfjället';

Alep Kierkau 'Övre Stenfjället'

Lulep och alep används i betydelsen lägre ner och högre upp belägen (i förhållande till vattendrag eller höjd).

Juobmotjåkkå 'Fjällängsyrefjället'; **Kakerjaure** 'Spillningssjön'.

Káker (även **Gager**) betyder (vinter-)spillning (av ren).

Satihauere 'Tallhedssjön'; **Satis** 'Tallheden'.

Suorva betyder enligt Collinder sittplatsen baktill i en körsläde (fri från last). Betydelsen är svår att förklara för ortnamnet.

Enligt Collinder betyder ordet **nieras** kindkötet i ett fiskhuvud, vilket också är mycket svårförståeligt som namn på ett fjällmassiv (**Nieras**).

Jierttasuolloi 'Rundholmen'; **Jierttajaure** 'Rundsjön'.

Vietasätno ätno betyder älv, men betydelsen av **vietas** är okänd.

Vuoksajaure 'Oxsjön';

Karnjelabakte 'Armbågsclippan'.

Vakkotavare 'Lilldalsberget';

Oarjvierra 'Sydslutningen'.

Kiermatistjåkkå

'Barfläcksfjället';

Akkajaure 'Gumsjön'.

Slätojäkäatj 'Lillmoränbäcken'

Järmejäkkå 'Gölbäcken'.

Lapsejäkkå 'Fuktäcken';

Raivojäkkå 'Rivbäcken'.

Kallaktjäkkå 'Frostfjället';

Lullekiestjäkkå

'Östliga fjället'.

Suorkejauri 'Grensjön';

Passeluoppal 'Heligsjön'.

Kåbtåjaure 'Bredsjön';

Autajaure 'Brasjön'.

Alitoaivi 'Övre fjället';

Kätjäive 'Smalberget'.

Kätsak 'Långsmalsjön';

Atjeknjunnji 'Åsknäset'.

Svalåive 'Fjällrävsberget';

Rarkkavaggi 'Skiljningsdalen'.

Sitasjaure

(även **Siidasjävri**)

'Vistessjön';

Muohkirisluokta

'Knottviken'.

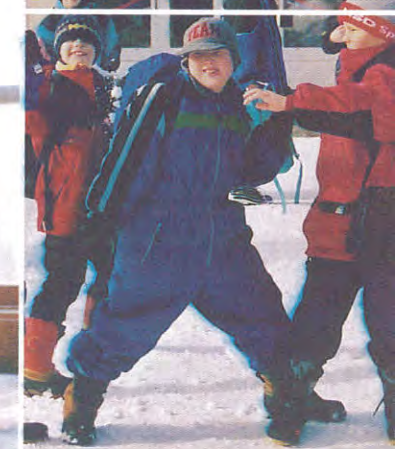
Seukok < **Säkok**

'(stort) Fjälland';

Seukoktjavelk 'Fjällandryggen'.

Vill du läsa mera om ortnamnen i Gällivare kommun? Albert Falk har nyligen kommit ut med en bok som finns att köpa på Gällivare hembygdsmuseum tfn 0970-153 75.

Det mest glädjande under året som gått är kultur och fritidsnämndens prioritering av barn och ungdomsverksamhet, säger kultur och fritidschef Lars-Erik Johansson.

"Trollsländans barnkulturcentrum tilldelades Gällivare kommuns kulturstipendium 1998. Motiveringen var Trollsländans stimulerande arbete på orten med att väcka intresse för barnens rätt till eget skapande inom hela kulturområdet. Det är glädjande.

En stor positiv händelse 1997 var utbyggnaden av Ridklubben Dundrets ridanläggning. Nu finns fler stallplatser, gäststall, konferens och övernattingsutrymmen.

En annan satsning som gett eko över hela landet är vår egen skriftserie. Under 1997 gav vi ut Kent Boklövs bok "Man är väl karl" och Hilding Ollikainens "Sagoland - Framtidsland", den senare i samarbete med hembygdsföreningen. Nu kommer den femte boken i serien, en bok om Koskullskulle. "Vi har våra rötter både här och där" heter den och är skriven av Lis-Mari Hjortfors. Den ges ut lagom till Koskullskulles hundraårsjubileum i juni 1998 och kan köpas på biblioteken.

Roligt är det också att se att kultur och fritidsförvaltningen har blivit ett sammansvetsat och bra gäng, sedan sammanslagningen. Ett gäng som kan lyfta fram vår verksamhet inför framtiden. Framtiden vi står inför känns väldigt spännande, framförallt då vi från kultur och fritid drar vårt strå till stacken för att möjliggöra en högskola för medicinteknik i Malmberget. Detta arbete är vi i färd med just nu, tillsammans med skolledningen, Lapplands kommunförbund och tekniska kontoret.

Kultur och fritidsnämnden har ett sparbetning på 1.364.000 kronor under 1999. Det är aldrig lätt att skära ner på verksamhet. Men detta är politiska beslut som vi tjänstemän har att bereda på bästa sätt. Det är lätt att riva ner verksamheter som tagit decennier att bygga upp. Därför gäller det som tjänstemän att ge ett så gott underlag som möjligt till politikerna inför kommande beslut.

Vi som jobbar på kultur och fritidsförvaltningen är övertygade om att den här sektorn har betydelse, inte bara för fritiden och kulturen utan också för näringslivet."

Bokbussen besöker 92 byar

När bokbussen kommer till Tidnokenttä är det en högtidsdag för Linnea och Sixten Wikström.

- Bokbussen är det bästa vi har, jag skulle aldrig kunna vara utan den. För mig som är synskadad är den toppen, säger Linnea Wikström.

Tidnokenttä ligger naturskönt inbäddad i vårvintersnön. När bokbussen rullar fram till makarna Wikströms dörr är det sex veckor sedan senaste besöket. Gråhunden Flax skäller glatt igenkännande medan Linnea och Sixten kommer in i bussen.

Det är dags för en ny laddning talböcker. I dag blir det "Rödlögaborna" av Olle Holmlöv och "Bara Johan" av Joenpelto. Bland många andra, för Linnea Wikström är en ivrig låntagare. Historiska romaner och biografier står högt i kurs, vildmarksberättelser och skildringar från Norrbotten likaså.

- Jag har läst i hela mitt liv, trots att jag är synskadad sedan barndomen. Den dagen då jag inte längre kunde läsa kändes det mycket tråkigt. Då kom talböckerna in i mitt liv. Det var litet jobbigt att vänja sig vid att lyssna på böckerna i stället för att läsa. Men nu känns det fint, det är faktiskt litet bekvämare. Jag lyssnar alltid på banden om kvällarna, när jag varvar ner från vardagen. Det kräver koncentration precis som när man läser. Jag vill inte syssla med annat när jag lyssnar på talböcker. Om man somnar, går det alltid att spola tillbaka bandet, säger Linnea Wikström.

För Sixten och Linnea bryter bokbussen den sociala isolering som stundtals kan bli kompakt när det endast finns tre bofasta hushåll i byn. Tidnokenttä har aldrig varit en stor by, men när Linnea var barn fanns det en skola i byn.

- Bokbussen är den bästa service jag kan tänka mig, hoppas vi får behålla den. Här i byarna har vi inte så mycket service för övrigt.

Sjuka får hembesök

Bokbussen rullade 2.500 mil under 1997. Varendra by, 92 stycken, i Gällivare kommun får besök av bussen. I den välinredda bussen finns cirka 3000 böcker för utlån. Sju skolor, daghem och dagmammor får besök av bussen.

Biblioteksfilialerna i Hakkas och Nilivaara får regelbundna besök av bussen. Den som inte orkar komma in

Linnea och Sixten Wikström, Tidnokenttä.

till bussen, på grund av sjukdom, handikapp eller ålderdom, får hembesök. Bokbussen hade 37.919 utlån under förra året. I bussen finns även medborgarkontor, där finns möjligheter att ta del av alla kommunala handlingar och protokoll.

Per-Eric Jacobsson har kört bokbussen i

elva år.

- Vi känner verkligen att vi är välkomna. Många inrättar sina dagar efter bokbussens turlista. Det här jobbet ger många trevliga och roliga möten med människor. Under åren som gått har jag lärt känna folket i byarna. För många människor har vi en stor social betydelse. Många är äldre och vi på bokbussen följer med i deras liv, i medgång och motgång.

- I bland känns det vemodigt att sitta vid ratten. Avfolkningen på landsbygden känns trist. När någon låntagare dör och ett hus till släcks ner är det tråkigt. Men man får inte glömma att det ännu finns många livliga och barnrika byar. Nilivaara och Leipojärvi är två exempel, säger han.

Per-Eric Jacobsson och Mia Brusheim.

Internet - populärast bland tonårstjejer

Bibliotek är inte bara böcker. I biblioteket finns även internet och det har blivit mycket efterfrågat bland barn och ungdomar.

- Barn är stora datorutnyttjare och det är viktigt att vi vuxna medverkar till att det finns ett vettigt utbud för barnen, säger barnbibliotekarie Anna-Stina Johansson.

De största användarna av datorer är tonårstjejer. Men även de yngre barnen har stort intresse av datorer och internet.

- Jag ser datorn som ett hjälpmedel och inte ett mål och målet är naturligtvis att barnen ska läsa böcker, säger Anna-Stina Johansson.

- Internetutbudet för de yngre barnen är inte stort. Böcker är en bättre informationskälla. Boken ger barnen möjlighet att utveckla den inre kreativiteten, barnen får skapa sina egna bilder i huvudet, säger Anna-Stina Johansson.

Hög kvalitet håller "Barnens polarbibliotek". Det finns på internet och innehåller boktips och författarporträtt. Barn och ungdomsverksamhet är högprioriterat i kultur och fritidsnämnden. Under 1997 hade Gällivare bibliotek 1.529 datorbokningar. Malmberget hade 1.242 bokningar.

För att barn och ungdomar ska få

tillfälle att påverka bokinköpen på biblioteket pågår projektet "elevens bokval". Med hjälp av statsbidrag och i samarbete med länsbiblioteket har 75 högstadiel elever fått låna nya recensionsexemplar och göra bokrecensioner och rekommendationer.

Gällivare bibliotek satsar även på de klassiska sagostunderna. Under 1997 har alla sjuåringar erbjudits en sagostund i biblioteket. Biblioteket har ökat sin utlåningsstatistik. Under 1997 lånades 87.802 böcker på biblioteket. Att jämföra med 1996, då 84.269 böcker lånades ut. På Gällivare bibliotek kan man även släktforska och hyra videofilmer.

Unik samesamling får EU-stöd

Den unika samesamlingen som finns i Gällivare bibliotek ska utökas. Under året som gick påbörjades ett samarbete med Tysfjord i Norge. I dagarna har 575.000 kronor beviljats i EU-stöd. Nu finns möjligheten att utöka samesamlingen och lansera den på internet.

Samesamlingen som innehåller verkliga rariteter av samisk litteratur och originalteckningar av Nils Nilsson Skum ska få ett eget samiskt rum, Samehuonaj. I samesamlingen finns även nyare samisk litteratur, både för barn och vuxna.

Visste Du att...

- * Den mest utlånade vuxenboken på Gällivare kommuns bibliotek 1997 var: "Min mor fånge z - 45172", skriven av Berith Kalander och utgiven av Gällivare kommuns Folkbibliotek.
- * Den mest utlånade barnboken 1997 var: "Bara knyt Alfons" av Gunilla Bergström.
- * Kultur och Fritidsverksamhetens budget utgör 4,1 procent av den kommunala budgeten.
- * På biblioteken finns Sveriges alla telefonkataloger.
- * Folkbiblioteket har en egen skriftserie. Under 1997 utgavs "Man är väl karl" av Kent Boklöv och "Sagoland - Framtidsland" av Hilding Ollikainen.
- * Biblioteket i Malmberget har 4,5 tjänster, biblioteket i Gällivare har 5 tjänster och bokbussen har 2,75 tjänster.
- * Bokbussen besöker 92 byar under en sex-veckorsperiod.
- * Är Du långtidssjuk, synskadad eller dyslektiker? Talboken kan vara alternativet för dig.
- * Du kan beställa bilder från bildarkivet via internet.

Konsten är mitt skötebarn!

Ann-Helen Mickelzon är kulturassistent på kultur och fritidsförvaltningen.

Det är hon som är spindeln i nätet mellan teatern och publiken. Det är hon som ansvarar för konst och

allmänkultur i kommunen och det är hon som säger att hon har Gällivare kommuns roligaste jobb.

"Konsten är mitt stora skötebarn. Tänk den dan det inte finns några bilder längre. Då kommer livet att bli svart. I Gällivare kommun köper vi in konst för 40.000 kronor om året. Konstkommittén som är politiskt vald avgör vad vi ska köpa in. Det finns en hel del konst i kommunen. Den ska märkas, fotas och hängas.

Det har spekulerats i värdet på kommunens konstsamlingar. Siffran 30 miljoner har nämnts i massmedia, det stämmer inte. Vi har

väldigt mycket reproduktioner och det är nästan omöjligt att värdera all konsten, säger Ann-Helen Mickelzon.

Konst får oss att må bra. Tänk om väggarna på Hedgården skulle vara gråa och trista. Nu finns där mycket som ögat kan fånga. Både personalen och de gamla mår bra av konsten. Så länge bilden engagerar mig (eller dig) är bilden bra. Bilden ska inte lämna mig likgiltig, men även en bild som vi uppfattar som ful anser jag vara bra om den berör. Man behöver inte alltid byta bilder i offentliga rum. Människorna byts ju ut.

Något som varit mycket positivt i år är utsmyckningen av Bäckskolan och Koskullskulle skola. På fasaden till Koskullskulles skola Myran hänger i dag en fin emaljutsmyckning. Den kom till i samarbete med konstnär Inger Andersson och barnen. På Bäckskolan skapade konstnär Hjordis Martinsson ett stort träpussel i samarbete med barnen.

Målet att varje barn ska få uppleva levande teater och levande musik varje år klarade Kultur och Fritidsförvaltningen av 1997. Under året har 72 musik och teaterarrangemang genomförts."

Laplands konstnärskoloni på besök och arbetsresa uppe i Stora Sjöfallet.

Konstnärskoloni i Gällivare!

Hösten 1997 fick Gällivare besök av Laplands konstnärskoloni, ett besök som varade i 14 dagar och varför inte nätter också. Kultur & Fritid var en av arrangörerna som höll i träffen med de 13 konstnärerna.

Det blev en spännande mix under två veckor, där olika erfarenheter, kunskaper, arbetsförhållanden, utställnings och försörjningsmöjligheter debatterades.

Det är få gånger vi konstnärer har möjlighet att komma tillsammans och träffas under en tid så här, sa t.ex. Bob Matson som kom nerifrån Blekinge. Därför är sådana här träffar dubbelt värdefulla genom att vi får ta del av varandras erfarenheter tankar och idéer.

För Bob och många av de andra var det deras första besök uppe i Gällivare. Är man från Tjeckien, Estland eller varför inte Skottland blir det kanske inte Gällivare man fokuserar på i första hand.

- Jag har passerat här med tåg ett par gånger, säger Olle Medin när vi står uppe på en av Dundrets sluttningar och tittar ned över Gällivare, Malmberget. Det var på väg till och från Lofoten för något år sedan när jag var upp och målade under ett par veckor.

Liksom många av de andra är han heltidsarbetande konstnär. Och precis som Bob prisar han de här träffarna tillsammans med de övriga inom Laplands Konstnärskoloni.

Femte gången

Idén till konstnärskolonin har initiativtagaren Olle Martinsson från Arvidsjaur hämtat från det forna Östeuropa. Närmare bestämt i det tidigare Jugoslavien som han besökte ett par gånger under 1970-talet.

- Där hade dom liknande träffar som vi nu har här hemma och jag knyckte helt enkelt idén därifrån, berättar Olle. Nu är det femte gången vi träffas så här olika konstnärer från olika håll i landet och världen.

Under vistelsen i Gällivare fick konstnärskolonin tillfälle att besöka olika delar av kommunen, förutom skolor och gruvor hann man med en visitt upp till Stora Sjöfallet och Ritsem.

- Tänk vilken reklam det här har varit för oss också säger Ann-Helen Mickelson hos Kultur & Fritid som var deras ledsagare under de 14 dagarna. Dom kommer hem igen fullmatade med intryck av sin vistelse här uppe hos oss, och förutom att dom målar och avbildar intrycken på olika sätt berättar dom säkert också om allt dom varit med om under den här tiden.

Barnen i de små byarna runt Sarvisvaara dansade barnbaletten "Sommardans".

Foto: Maj Olsén.

Sommaren 1997 arrangerade Nattavaara Akademien ett dans och målningsvecka för barnen i de små byarna runt Sarvisvaara.

- Barnen närmade sig dansens kärna omedelbart. Det som skedde var något utöver det vanliga. Absolut översinnligt, säger konstnär Erling Johansson.

- I bland inträffar detta speciella och översinnliga. Ett arrangemang överträffar sina planläggningar och blir en fest som alla minns i årtionden, säger konstnär Erling Johansson, på telefonlinjen från Paris.

Detta hände under sommarveckan i Sarvisvaara. Barnen i de små byarna runt Sarvisvaara blev inbjudna till Nattavaaraakademien och ett fyrtiotal barn fick uppleva något utöver det vanliga.

Danspedagog och danskonstnär Eva Dahlgren var en av initiativtagarna till denna vecka. Hon är 82 år i dag. En gång var hon solist

vid Operan i Rom. Hon gifte sig och bosatte sig i det lilla gruvsamhället Boliden. Där grundade hon Bolidens barnbalett 1968. Hon har inspirerat och undervisat barn i dans under många år. Det var hon och flera av hennes forna dans elever som var danspedagoger under sommarveckan i Sarvisvaara.

Baletten sommardansen Sommardansen hette den balett som sattes upp i Sarvisvaara. Barnen, i åldrarna fem till tolv år, kom från Nattavaara, Hakkas, Sarvisvaara och småbyarna däromkring. Barnen dansade och målade. Med en stor psykologisk inlevelse undervisades barnen i dans och hittade dansens kärna mycket snabbt. Veckan avslutades med en dansuppvisning och en konstutställning.

- Det är svårt att beskriva balettuppvisningen.

Sommardans i Sarvisvaara

Ett sånt ljus och en sån glädje i luften hos alla människor. Jag kan likna det med en målning från den romaniska perioden. Bybarnen - det var som om de varit där tidigare. De greps av de känslor som fanns i atmosfären och målade 100-150 målningar. Publiken kom i busslaster, berättar en hänförd Erling Johansson, med sin lågmälda och intensiva stämma.

Detta dans och bildprojekt riktas speciellt mot bybarnen som har långt till samhällets kulturliv. Dansarna vill göra projektet till en återkommande tradition och sommaren tema blir Apollo och Daphne. Just nu förbereds koreografin och rekvisitan, masker ska tillverkas och en drake ska avlivas i nästa föreställning. Barnen får vara med i hela den skapande processen.

Det enda Nattavaaraakademien funderar över är hur de ska kunna ta emot alla intresserade landsbygdsbarn, men förhoppningsvis ska det gå bra. Barnen får delta gratis. Förtäring och skjutsar ordnas för barnen.

Planerna inför fram-

Erling Johansson tar en paus i sitt ateljéfönster ute i Sarvisvaara.

tiden är att barnens ska uppträda i Luleå under kulturdagarna. Nästa steg kan bli att uppträda på svenska kulturinstitutet i Paris.

Harmoniska bybarn

Alla barn kan vara med, i barnen finns möjlig-

heterna. Eva Dahlgren menar att barnen från byarna har ett lugn och en harmoni som storstadsbarnen saknar. Det går att tala med barnen som till vuxna och de är inte blyga. Livet nära naturen med alla årstidens växlingar

Konstnär Erling Johansson var mycket glad över den lyckade dans och målningsveckan.

Foto: Maj Olsén.

befrämjar själslig harmoni.

Nattavaaraakademien är en konstnärlig och ideell stiftelse som bildades för fyra år sedan. Grundare är Erling Johansson. Varje sommar återkommer den världsberömda konstnären hem till sin barndoms skola för att verka i den lappländska periferin.

Under sommaren 1997 besökte även författaren Gunnar Kieri Sarvisvaara och talade om sina böcker.

Det exotiska i det lappländska byarna kanske vi har svårt att se, men för många stora konstnärer ute i världen är detta lika exotiskt som djungeln i Djakarta. De vill verka i och studera periferin.

Erling Johansson berättar att han, som en hyllning till Norra Sverige, nyligen har deltagit i en stor norrlandsk utställning "Rävens eld" i staden Tours i Frankrike. En utställning som slagit publikrekord under tre månader. På framsidan av konstkatalogen finns en karta över Nordkalotten och en trolltrumma.

Projektet "Dans och målning" med barn, genomfördes med bidrag från bl.a. kultur och fritidsnämnden.

Visste Du att...

* Målsättningen att alla barn i kommunen ska få ta del av levande musik och teater infriades under 1997. Hela 72 musik och teaterarrangemang har genomförts.

* 1997 års kulturstipendium gick till Berith Kalanders för boken "Min mor-fånge Z-4517" samt till Andrea Martinsson för insatser på musikområdet.

Capri och Minns du den sången

Malmbergets bibliotek, med anor bakåt i tiden till år 1896, står inför ännu en omdaning. Hur framtiden blir är oviss men det planeras för ett samgående mellan folk och skolbiblioteket.

Under det gångna året invigdes Björn-Erik Höijers hörna och antalet utlån ökade.

Biblioteket i Malmberget har anor ändå från år 1896. Då stod Malmbergets första Folkets Hus färdigt och boksamlingen fick en fast hemvist. Då var arbetarföreningen huvudman och biblioteket benämner sig vid denna tid, arbetarbibliotek.

En ödesdiger februaridag 1953 brann Folkets hus ner och folkbiblioteket blev hemlös en tid. 1956 var Malmbergets andra Folkets hus inflyttningsklart. Entusiasmen var stor över denna nya, vackra byggnad. Få anade väl att Folkets hus skulle krossas av bulldozers redan efter 17 år. Gruvbrytningen krävde sitt och Folkets hus hamnade innanför rasriskområdet.

Agneta Åhs har arbetat på folkbiblioteket i snart 40 år. Hon minns med glädje den tidens visioner och framtidssatsningar.

Agneta Åhs en riktig veteran hos Folkbiblioteket i Malmberget med 40 år bakom sig.

- Jag minns hur påkostat gamla biblioteket var, med sandblästrat tak och tegelväggar. I barnavdelningen hade vi en väggmosaik av Erling Johansson. Det var kvalitet uti minsta detalj. Visionen om ett musikbibliotek lyckades Adolf Henriksson genomföra. Vi hade fantastiska musikanläggningar och 36 lyssnarplatser. Folkbibliotekets betydelse växte under dessa år och kulturen kom närmare människorna. Inte minst med satsningar på boktåg, musikafnär och barnteater.

- När vi fick beskedet att gamla Folkets hus

Björn-Erik Höijer, Domus Gällivare 1984.

skulle rivas kändes det tråkigt, ett påkostat hus som fick så kort livslängd. Men verksamheten hade vuxit och vi behövde större lokaler. Folkets hus låg närmast gropen och läget kändes lite kusligt, säger Agneta Åhs.

Björn-Erik Höijers hörna

Sedan 1973 har Malmbergets folkbibliotek funnits i nuvarande Folkets hus.

Verksamheten pågår i dag på tre plan. På bottenvåningen finns utställningshallen och bokbusskontoret. I utställningshallen, Adolf Henriksson hallen, har sex konstutställningar visats under året. Sommarutställningen med gamla klasskort var välbesökt. I Adolf Henriksson-hallen har också ett flertal barnteaterföreställningar visats.

På mellanvåningen finns huvudbiblioteket med Björn-Erik Höijers hörna, som invigdes 1997. Björn-Erik Höijer föddes i Malmberget 1907. Han var en oerhört produktiv författare med ett femtiotal skönlitterära verk bakom sig. I boken "Martin går i gräset" skildrar han sin uppväxt i Malmberget.

En annan mycket läst och omdebatterad bok är "Befriaren", som utkom 1956. Boken är en studie i mordets psykologi och huvudpersonen är biblioteksbiträdet Palonen. Debatten kom att handla om författarens frihet att använda levande gestalter i sina skönlitterära skildringar. Höijer dog 1996, då donerades delar av hans möblemang, tavlor, foton och brevsamling till Malmbergets bibliotek.

Björn-Erik Höijer utställningen är permanent. Björn-Erik Höijer har en egen hemsida på internet.

Invigning av Björn-Erik Höijer utställning, Malmbergets bibliotek, juni 1997.

Musiken betydelsefull

I biblioteket finns specialsamlingen. Samlingen omfattar Gällivare kommun och innehåller uppsatser, avhandlingar, böcker och foldrar. Där finns lokala pressklipp från 1961 och framåt. På övervåningen finns bildarkivet.

Musikhörnan, där allt från Anita Lindblom och Spice Girls till Bach och Beethoven kan avnjutas är välbesökt. Antalet uppspelningar

"Det enda jag saknar är Capri och Minns du den sången" säger Bo Wiksten.

1997, var 2.215 stycken. Det är dagisbarn, skolungdom, handikappgrupper och daglediga som utnyttjar verksamheten mest.

Bo Wiksten besöker biblioteket dagligen för att lyssna på musik.

- Det är mycket trevligt att besöka musikhörnan. Det enda jag saknar är "Capri" och "Minns du den sången", annars är utbudet av musik acceptabelt.

Forskningsbibliotek?

Malmbergets bibliotek ökade sina utlån under 1997. Utlånade media 1997 var 68.648, att jämföra med 1996 års siffra; 66.026.

Nu står Malmbergets bibliotek inför en förändring. Visionerna inför framtiden är ett högklassigt folk och skolbibliotek, med inriktning mot utbildning och forskning. Om förslaget går igenom i kommunfullmäktige den 15 juni innebär det en helt ny epok för Malmbergets bibliotek.

- Jag tror att en förändring är oundviklig. Malmberget behöver ett bibliotek, men det kan se annorlunda ut nu när Malmberget minskar i storlek. Visst är det spännande med förändringar, men vi måste värna om folkbiblioteket inför framtiden, säger Agneta Åhs.

- En fara med en sammanslagning är att folkbiblioteket kommer bort i skolan. Folkbiblioteket har en stor kulturell och social funktion. Risken finns att ett forskningsbibliotek kan skrämja bort många människor. Vi måste se till att alla grupper kan känna sig hemma på biblioteket, säger hon.

Leif Pääjärvi uppe på Bildarkivet är föreläskad i gamla bilder.

Tiotusen bilder på nätet

Gällivare bildarkiv scannade in sin tiotusende bild under 1997. Bildarkivet finns i Malmbergets bibliotek och är tillgängligt på internet. Allt fler har upptäckt möjligheten att beställa foton för privat bruk. Här finns bilder från bygdens tidiga historia, men även nutidsbilder.

Glädjen stod högt i tak på bildarkivet då den tiotusende bilden scannats in. Den leende unga damen som blickade ut från fotografiet visade sig, efter en del efterforskning, vara Tia Nilsson, moder till malmbergssonen Bo Nilsson, världsberömd kompositör och musiker.

Bildarkivet har funnit sin form och vuxit i betydelse sedan arkivet kommit ut på internet 1996. I databasen finns nu över 11.000 bilder och antalet ökar varje dag. Här finns främst bilder från Malmberget och Gällivare, men också från andra orter. Fotograf Ida Barrels 9000 glasplåtar och negativ är snart digitaliserade och inmatade. Här finns porträtt och historiska bilder. Här finns möjlighet att finna en gammal farfar eller annan släkting.

Bildarkivet - en guldgruva Att bildarkivet har betydelse för omvärlden vittnar inte minst alla

positiva brev och e-mail om; "En eloge för denna utmärkta tjänst på nätet," skriver en arkivarie i Örebro". "Hittade er sida och blev intresserad. Hur har ni gjort? Vilken produkt använder ni?, skriver en tjänsteman på landstingets länsteknik". "Bildarkivet är en guldgruva" och "Det kan inte bli för mycket beröm för det arbete ni utträttat", är fler entusiastiska utrop.

Leif Pääjärvi är bildarkivföreståndare med bråda dagar.

- Det var den legendariske bibliotekarien Adolf Henriksson som påbörjade arbetet med att samla in och katalogisera foton. Vi märker att den unga generationen har fått upp ögonen för sin historia. De efterfrågar foton till sina uppsatser och skolarbeten. Bildarkivet behövs för att vi ska få en grund att stå på, för att vi ska få en autentisk bild av vår historia. Historien och orsaken till varför vi finns här ger oss identitet. Hur nostalgisk blir inte jag när jag ser en bild på Tingvallskulle, som är en del av min historia, säger Leif Pääjärvi.

När bildarkivet kom ut på internet ökade efterfrågan på bilderna. Bildarkivet erbjuder kopior på bilderna till humana priser. Det går även att få bilderna på diskett.

Peter Rundgren spacklar en vägg inne på det blivande Bygget.

Ett allaktivitetshus skapas nu i Malmberget. Centralskolans gamla gymnastikhus har väckts till liv. I husets alla fyra våningar spikas och hamras det.

- Vi måste ta vara på energin som är ute och springer, vi vill styra in blixterna i huset, säger fritidsledare, Peter Rundgren.

Det knakar i Bygget!

LSD-härvan i Gällivare kommun slog ner som en bomb i samhället. Plötsligt blev ungdomarnas situation blyxtbelyst. Det är inte bara "trasiga" ungdomar som åker dit på knarket. Vem som helst av våra unga kan vara i farozonen. Arbetslöshet och något dystra framtidsutsikter, ungdomar på glid och droger som sprids allt längre ner i åldrarna, detta är ett faktum och något som utmanar kultur och fritidsförvaltningen.

I samarbete med socialförvaltningen, UNF och LKAB satsas det nu på en ny fritidsgård. Centralt i Malmberget, mitt emot Konsumhallen står den nya gården "Bygget". Där jobbar Dicke och Tolle som har blivit ett begrepp i samhället. Dick Lannerblad och Torleif Karlsson, killarna som gick in i UNF och gjorde lokalföreningen till något alldeles extra. Där jobbar Eva Spetz och Peter Rundgren. Bland andra. Där finns också en hel del ungdomar, ALU-jobbare, API:are, datagäng, tjej och killgrupper. Hela huset sjuder av aktivitet.

Terrarium för leguaner

Meningen är att fritidsgården ska vara en levande verkstad, med aktiviteter som kan passa de flesta. Ett gårdsråd ska bildas, här ska ungdomar i alla åldrar kunna komma in för att ta en kopp fika, umgås och bara vara. För den som vill aktivera sig finns mycket att hugga tag i. Kåken bara väntar på att användas. Här ska ingen vara rädd för att borra i väggen.

- Detta ska aldrig bli färdigt, säger fritidsledare Peter Rundgren. Han står och

hamrar i källaren, intill honom håller några grabbar på med bygget av ett jätteterrarium för leguaner.

Fyra våningar av utmaningar, ideerna är många och flera håller på att verkställas. Droginformation, fik, diskotek, lokaler för mediautbildningen finns, kanske kommer en ny ungdomstidning att se dagens ljus just här. Här finns replokal för musikintresserade. Ett rum upplåts för dataintresserade. I den gamla gymnastiksalen byggs en skateboardramp.

Tjejerna bakom tjejmässan

På ett våningsplan håller tjejgruppen till. Det är ett ALU-projekt riktat mot tjejer i åttan och nian. Det är nu andra året som tjejerna samlas i denna projektform. Syftet med tjejgruppen, som sponsras av Kultur och Fritid, ABF och TBV, är att stärka självkänslan för tjejerna. Programmet för tjejgruppen har varit intensivt.

Det handlar om teater, snörally, stand-upkomik, ledarskapsutveckling, säljteknik, självförsvar, paneldebatter och information om anorexia. Det är dessa tjejer som fixat skolornas "tjejmässa".

Malmbergets gamla fritidsgård som hållit till i sporthallen stängs nu. I stället får den traditionella fritidsgården sina lokaler på bottenvåningen av den nya gården. I Gällivare har Stacken tillfälligt stängt, måhända ungdomarna kommer att trivas bättre uppe i Malmberget. Entusiasmen inför framtiden tyder på det.

Fritidsgården - en fristad i tillvaron

Fritidsgården i Malmberget flyttar nu in det nya allaktivitetshuset Bygget. På bottenvåningen kommer fritidsgården att husera, i ett nära samarbete med det övriga huset.

- Jag brinner för fritidsgården. Det är ofta det utåtriktade arbetet som syns, snowboardtävlingar och discon, men lika viktigt är det lågmälda och stillsamma grundarbete som sker dagligen, säger "morsan" på gården, Eva Spets.

- Många ungdomar har inga vuxna, trygga människor att tala med. Det är viktigt med aktiviteter för ungdomar, men vi får inte glömma att fritidsgården också kan vara ett ställe där ungdomar kan få varva ner, vila och bara vara, säger Eva Spets.

Eva Spets är chef för fritids-

gårdsverksamheten. Hon har arbetat med ungdomar sedan 1982. Hon bistår fritidsgårdarna med råd och stöd. Hon har hand om bidrag till de föreningsdrivna gårdarna, och hon jobbar även själv inne i verksamheten.

- Man kan aldrig värdera ett gårdsjobb nog högt, säger hon. Det är ett socialt engagemang där fritidsledaren blir en viktig vuxen förebild för de unga. Vi lever med jobbet jämt. Det händer att ungdomarna ringer hem till oss om det krisar i livet. För utsatta ungdomar kan fritidsgården vara en verklig fristad i livet. Där kan de vila ut från bekymmer i skola och i hemmet. Det har hänt att ungdomar somnat bland kudarna i sofforna här. Så mycket trygghet har de funnit på gården. Ofta söker sig vilsna ungdomar till gården och jag tror att man kanske har räddat

någon från skiten, säger Eva Spets.

Alla är välkomna

Till fritidsgården är alla välkomna. Det finns inga åldersgränser. De yngsta går i fyran och femman, de äldsta är omkring 20 år.

1997 har varit ett aktivt år för fritidsgården. Innebandy, matlagningskvällar och nattcafé är exempel på aktiviteter. Det har målats i olja och akryl. En tjejträff med tacos och killsnack blev minnesvärd. Hockeyresan till Luleå under oktoberlovet var populär. Under sportlovet har fritidsgården varit ett alternativ för ungdomarna, med bowling, korvgrillning och träffar på gården.

Under året har fritidsgården haft särskilda träffar för utvecklingsstörda ungdomar. Träffarna har varit välbesökta och uppskattade.

Eva Spets.

Malmbergets fritidsgård och Tallbacka fritidsgård har i samarbete med en ungdomsgård i Holland genomfört ett intressant EU-projekt. Målet har varit drogförebyggande och ledde bland annat till utbytesresor mellan ungdomarna i de olika länderna.

Martin Karlsson arbetar koncentrerat. Framför sig, på staffliet, har han ett foto av en gammal gruvarbetare. Nu får han, med fantasins hjälp, skapa en tänkbar miljöbild omkring gruvarbetaren.

Barnkulturcentrum Trollsländan vill frigöra skaparglädje och ge människor mod och lust att uttrycka sig.

Det är i gamla bolagskontoret, på Johannes i Malmberget, de håller till. Sju rum, fördelade på 150 kvadratmeter har de. Ljus strömmar in genom de stora spröjsade fönsterrutorna.

I den stora målarateljén böljar mjuka toner av indianmusik ut. Koncentrationen är odelad, barnen skapar ur sina inre bilder. I dag är det en grupp sjätteklassare från Koskullskulle skola som är här. Tystnad råder, penseldragen är ömsom försiktiga ömsom ivriga. Temat är "arbete-mentalitet".

Just nu arbetar man med drama och bild. Gamla porträttfoton från bildarkivet hjälper barnen att leva sig in i hur det var att leva i Malmberget förr. Varje barn har ett foto i hörnet av sitt staffli. En person från seklets början blickar ner på barnet och sätter fantasin i rörelse. "Beskriv mig. Vem är jag? Hur levde jag? Vad kände jag?"

Eldsjälar med visioner

Barnen i Koskullskulle skola träffas sammanlagt 12 gånger, deras arbete står i samklang med förberedandet av Koskullskulles 100-års jubileum. Deras alster ska sedan ställas ut, både lokalt och på Nationalmuseum.

Barnkulturföreningen Trollsländan bildades i januari 1996. Upphovskvinna, mentor och inspirationskälla var Karin Johansson, som dog 1997. Fyra eldsjälar

Barnkultur på Trollsländan

har under året arbetat på Trollsländan, Jonas Junkka, Marlene Fors, Monika Nilsson och Michel Abou Rjeili.

Karin Johanssons bortgång innebar ett svårt avbräck för gruppen. Det kändes svårt att fortsätta verksamheten utan hennes stöd. Samtidigt ville gruppen inte ge upp. Utmaningen och visionen skulle fullföljas. Bakom de tre anställda finns en förening på 30 aktiva medlemmar.

Målsättningen för Trollsländan är att stimulera barns och ungdomars skapande och ge dem stöd och utrymme att uttrycka sig. Alla uttrycksformer används, bild, form, drama, film, ord, rörelse och musik. De vill vara ett resurscentrum för hela kommunen. Målet är att frigöra skaparglädje och ge alla människor mod och lust att uttrycka sig på olika sätt.

Från ett år och uppåt

- Processen är det viktiga, inte produkten. Här får barnet en möjlighet att slippa bli bedömd, barnet ska känna

"jag är den jag är och det jag gör duger", säger Monika Nilsson, en av eldsjälarna.

Målgrupperna är främst grupper inom barnomsorg och skola, men alla som vill väcka barnet inom sig och släppa loss sin fantasi är välkomna. Trollsländan vänder sig även till företag och personalgrupper.

Under 1997 har mycket hänt på Trollsländan. Här har ett-åringar målat med fingerfärg, här har personalgrupper släppt loss och hämtat ny inspiration, här har Malmstaskolans elever skapat rymdmonster.

I oktober fick Malmbergets bibliotek besök av rymdspöken från planeten Kreativita. Det var Trollsländans personal som hade målat och klätt ut sig. Mycket välbesökt arrangemang.

Under året har föreningens anställda haft skapande verksamhet på dagcentra för förståndshandikappade. Arbetet har skett med bild, sagor och rörelselek. Temat har varit bla. grundformerna och keramikugnen kom väl till pass. För att Trollsländan ska gå runt ekonomiskt måste de ta ut avgifter för sin verksamhet. Under 1997 har kommunens skolor och barnomsorg köpt tjänster av föreningen. Förhoppningen är att den verksamheten ska tillåtas växa.

Trollsländan är en av de föreningar som Kultur och Fritidsnämnden stöder. Under 1997 låg verksamhetsbidraget på 40.000 kronor.

Björn Persson vill flytta Kungsleden!

Flera stora frågor har funnits på fritidsintendent Björn Perssons bord under 1997. Det har handlat om miljöfrågor i fjällen, EU-medel och skidturism. Just nu utreder han om det är möjligt att flytta Kungsleden.

"Om det inte finns en rik fritid i en kommun får vi inga företagsetableringar. En av 1997 års viktigaste frågor har varit regeringens proposition "Hållbar utveckling i landets fjällområden".

Regleringsområdena indelas i; A - som är ett helt fredat område

B - ett tillgängligt område med vissa inskränkningar och

C - ett öppnare fjällområde.

Striden gällde hur våra fjällområden skulle klassas. I A-området får endast läkare, brandsynare, statliga tjänstemän och renskötare ta sig fram.

Här gällde det från kommunens sida att vara med på tåget för att värna om det rörliga friluftslivet för kommuninneboarna. Vi ville hindra att

Var finns fisken, Tommy?

Har Du frågor som rör fiske och fiskevård, kan Du vända dig till fiskekonsulent Tommy Nilsson. Den vanligaste frågan han möter från turisterna är: Var finns fisken?

Tommy Nilsson arbetar på Kultur och Fritidskontoret. Han har en bakgrund som fritidsledare och hängiven fritidsfiskare. Han har även studerat fiskbiologi på Umeå universitet.

"Allt liv kommer från vattnet och allt liv i vattnet kräver en intakt miljö. Vi måste vara rädda om fiskens naturliga lekplatser. Mitt jobb handlar om att sprida information om fiskevård, att tillsammans med fiskerättsägaren komma fram till hur man på sikt kan göra fisket bättre. Det handlar om att reglera

fjällområdena regleras för hårt.

Visst är även vi rädda om miljön, vi ska ju lämna något efter oss men i dag är vi ändå relativt nöjda över resultatet. I Gällivare kommun är fjällområdena reglerade som B-områden. Det finns inskränkningar i B-området, skotrar får exempelvis inte lämna den uppjordade leden. I Jokkmokk klassades Tjuoltadalen som A-område, vilket gjort jokkmokkarna förgrymmade. "Här är det civil olydnad som gäller" är mångas kommentar.

Skidturismen och ECCU EU-medel har vi sökt bland annat till ECCU-projektet. (European Cross-Country skiing Union). Det här handlar

Björn Persson och Tommy Nilsson, två av eldsjälarna på Kultur och Fritid.

fisket för att öka fiskebeståndet. Vi måste särskilt skona småfisken, att fiska lax och öringungar i vattendragen är att slösa med pengar och förstöra möjligheten att få större fiskar. Småfisk ska släppas tillbaka i älven. Vi äter ju inte upp sättpotatisen till potatislanderna heller.

Om fiskebestånden ska öka kan begränsningar av fisket vara nödvändigt. Därför har exempelvis fiskerättsägaren i Ruodnajoki infört fiskeförbud tills vidare. Orsaken är att Ruodnajoki är ett barnkammarområde.

Flottningen förstörde fisket Mitt jobb handlar om fiskevård, ekologi, miljövård och restaurering. Mina tankar och handlingar sträcker sig 100 år framåt i tiden.

om ett samarbetsprojekt inom utveckling och marknadsföring för att utveckla den turistiska aspekten på längdskidåkning. Inbjudna medlemsorter är Sverige, Finland, Tyskland, Frankrike, Spanien, Österrike, Norge, Italien och Schweiz.

Förberedelser för att satsa på ett skiduniversitet i Gällivare har tagits under 1997. Ett förslag till handlingsplan för "Top of Europe ski university" är framlagt.

Flytta Kungsleden!

Flytta Kungsleden! Det låter kanske radikalt, men det är ingen omöjlighet. Jag är ensamutredare i frågan. I samråd med samebyar, länsstyrelse

och Jokkmokks kommun ser jag över möjligheten att flytta leden. Motivet till flytningen är att vandrarna slipper gå efter landsvägen en sträcka, i stället får de vandra genom Sveriges vackraste dal, Teusadalen. Svenska Turistföreningen är motståndare till förslaget. Om Kungsleden flyttas innebär det att deras stuga i Vakkotavare hamnar utanför leden. Var det slutligen hamnar får vi se.

Jag har arbetat i kommunen i 33 år. Det här är ett arbete som är oerhört givande. En fritidsintendents ansvarsområde är även verksamhets och anläggningsstöd. Jag har ständiga kontakter med föreningslivet. Kultur och fritidsförvaltningen slogs i hop 1994. En nackdel med hopslagningen är att kontakten med allmänheten försämrades. Vi flyttade in i förvaltningsbyggnaden och tyvärr blev vi mer anonyma för allmänheten. Men vi är måna om kontakten med kommuninneboarna och alla är välkomna upp på kultur och fritidskontoret."

I mitt arbete ingår det att hålla kurser i fiskevård. Jag är ute på byamöten och informerar. Som projektledare är jag engagerad i Råneälvprojektet. Under 1997 har vi restaurerat Råneälv ända ner till Mårdsel. Sedan 1995 pågår arbeten med att återställa den ursprungliga livsmiljön i Råneälvsystemet.

Under flottningsperioden som varade från 1700-talet och fram till 1960-talet förstördes miljön. Vi sätter tillbaka stenmaterial som flottningsföretagen plockat bort. Till vår hjälp har vi grävmaskiner. Ett vattendrag ska vara så mångformigt som möjligt. Vi återför lekgrus och återställer botten. Liknande arbeten pågår också i Kalix och Lule äldal.

Den snöfria tiden är jag

mycket ute vid sjöar och vattendrag. Tillsammans med fiskerättsägaren och fiskeriverket gör vi undersökningar och åtgärder på plats.

Vid nya projekt som anläggningen av den nya gång och cykelbron över Vassaraälven lämnar jag synpunkter. För att skona fisket efter brobygget ska stenar återföras, lekgrusbotten anläggas och 3000 harrar och öringar sättas ut.

I vår landsända är fiskerintresset oerhört stort, 70-75 procent av folket fiskar. Den vanligaste frågan från turisterna är: Var finns fisken? Något entydigt svar finns inte på den frågan. Vi har gott om fisk i våra 3649 sjöar och 750 mil av vattendrag, men frågan är ju vad du vill ha för sorts fisk och i vilken miljö du vill vistas."

Bad både för gammal och ung

Babysim har blivit otroligt populärt. Här får de små leka och njuta i 34 gradigt vatten. Simledare är Ann-Catrin Hansson.

I Malmbergets simhall är det fullt ös. Ena dagen är poolen fylld av småbarn, nästa dag har de grå pantrarna tagit poolen i besittning.

En mycket liten person, inte mer än fyra månader gammal, förbereder sig för dyket.

- Nu dyker vi, säger simledaren Ann-Catrin Hansson och den lilla dyker ner under ytan. Vant rör hon sig under vattnet och är strax uppe i mammas famn igen.

- Babysim är roligt och stimulerande för de små. Det finns bara fördelar, barnen utvecklas motoriskt, de får en starkare jag-uppfattning, en bättre immunitet mot infektioner och de blir trygga i vattnet, säger babysim ledare Ann-Catrin Hansson.

Doris Andersson instruerar sina grå pantrar med bravur.

Babysim har blivit otroligt populärt. Barn och föräldrar står i kö för att få en plats. Sedan babysimmarna flyttade in på Malmbergets simhall har intresset bara ökat. Vattnet värms upp till 34 grader, det är varmt och skönt för de små. Barnen

kan börja med babysim när naveln har läkt och vikten är minst fyra kilo. Här får föräldrarna tillfälle att träffas och umgås under barnledigheten. Här får de små leka och simma. Förtjusningen är påtaglig när de upptäcker varandra i vattnet.

- Alla barn dyker innan kursen är slut. Det har aldrig hänt någon olycka. Barn under sex månader stänger till andningen automatiskt när de kommer under vatten, säger Ann-Catrin Hansson.

De grå pantrarna

I Malmbergets simhall är det full fart för jämnarna. Är det inte småbarn i poolen så är det "de grå pantrarna". På måndagarna har pensionärerna vattengymnastik.

- Här får både kroppen och själen sitt, säger Doris Andersson, som leder vattengymnastiken. Med ivriga armrörelser instruerar hon från land.

- Vi har hållit på i fem år och deltagarantalet bara ökar. Den sociala

biten är minst lika viktig som att hålla sig i trim fysiskt. Det blir mycket skratt och surr i bastun, säger hon.

- Styrkan i Malmbergets simhall är att vi är en komplett sportanläggning, säger anläggningschef Evald Nordvall.

- Här finns bad, minigym, vattenmassage, solarium, gymnastiksal, bowling och det allra senaste, spinning.

Antalet bad på Malmbergets simhall var 55.865 stycken under 1997. Skolbaden svarade för 14.646 bad. Av statistiken kan också utläsas att herrarna badar nästan dubbelt så ofta som damerna.

Visste du att...

* Fritidsgården i Malmberget har tre anställda. Under året har fritidsgården haft särskilda träffar för utvecklingsstörda ungdomar.

* Sportanläggningarna i Gällivare kommun med simhallar, utebad, bowlinghall och sporthall sköts av 20,5 anställda.

* Utepoolen är mycket populär sommartid och har omkring 10.000 bad.

* Sandviken har rustats upp och fått 40 ton ny sand.

* Hakkas simhall har renoverats och fått en ny rutschbana.

* Inom Gällivare kommun finns det gott om fiskevatten, 3469 sjöar och flera hundra mil strömmande vatten. Fiskekonsult Tommy Nilsson på Kultur och Fritidskontoret kan ge Dig mer information.

Söderhavskul i Gällivare simhall

Under sportlovet förvandlades simhallen till ett söderhavsbetonat tropikbad. Simhallen fylldes av leklystna barn och ungdomar.

"Söderhavskul" blev en stor succé, med 1400 besökare. För säkerheten svarade tre badmästare och en undervattensdykare.

Söderhavskul blev en lek och badhelg som sent ska glömmas. I poolen lekte barnen på söderhavssön, palmerna vajade och under parasollet serverade GSK och Dunderet Basket glassmix, läsk och kaffe.

Ett arrangemang med 1400 besökare är en fantastisk utmaning. Säkerheten står i högsäte och därför har vi tre badmästare på plats. Dessutom hyr vi in en undervattensdykare i grodmansdräkt. Han sonderar säkerheten under badlek-saker och flottor, säger simhallschefen Tommy Nyström.

De yngre barnen stegade och lekte i simhallens gymnastiksal. Där fanns hopptorn, bollhav, byggeklotsar, rutschbana och djurfigurer.

Simhallskul arrangerades av Gällivare simhall, Spindel, Boing, Nex Hotel och GB Glace.

Fyra stora badhelger planeras årligen. En annan succé är juldoppet, julaftonen 1997 hade simhallen över 500 besökare. Under 1997 hade sim-

hallen 80.000 bad, ett reparationsstopp innebar att man tappade cirka 6000 bad.

Sandvikens badplats i toppskick

Hakkas simhall målades och rustades upp 1997. Simhallen har utökat sitt öppethållande vintertid. En liten rutschbana, en "poolslide", installerades under året. Simhallen som är 16 x 8 meter har ökat sin popularitet.

Simhallen hade under 1997, 11.375 bad, både

skolbad och bad för allmänheten

Sandvikens badplats är i toppskick till kommande badsäsong. Under 1997 har 40 ton sand förbättrat stranden. Sly har röjts och dykare har rensat botten 50 meter ut. Till sommaren får badet nya timrade toaletter. Grillplatser är iordningställda och allmänheten kan elda med den färdigkapade veden. Däremot kommer bryggorna inte att utplaceras av säkerhetsskäl.

Söderhavskul blev en stor succé i Gällivare simhall.

Särtryck nummer 2 av Kommunbladet 1998. Utgiven av Kultur och Fritidsnämnden i Gällivare kommun.

Text och bild av Marie Ridderström och John Filipsson där inte annat anges. Tryckt hos Tryckparken AB i Gällivare, juni 1998.

Större kaka – tillväxt behövs för Gällivares utveckling

De allra flesta av oss som bor i Gällivare kommun vill att trenden skall vända. Att utflyttningen skall stoppas, att det skall vara slut på neddragningar och besparingskrav, att ännu fler företag skall startas så att våra ungdomar skall slippa gå arbetslösa.

Gång på gång har det sagts att det hänger på oss själva. Vid ett framtidsseminarium som hölls i slutet av januari uttryckte sig LKAB-chefen, Leif Rönnbäck på följande sätt:

– Gällivares utveckling handlar om individuella initiativ.

Gällivare har sedan gruvkrisens dagar i början av 80-talet kommit en bra bit på vägen från ett samhälle ensidigt beroende av gruvnäringen till en ort med ett bredare och mer differentierat näringsliv.

Attityden till företagsamhet har också förändrats och idag är det betydligt fler som är intresserade av att "Starta Eget". Våra ungdomar visar framfötterna genom att flera år i rad ha gått till riksfinal bland gymnasieskolornas UF-Företag.

Tuffa bakslag

Under det senaste året har vi dock åkt på några tuffa bakslag, bland annat med tre företag som valt att flytta sin verksamhet från orten. Dessutom har den allmänna lågkonjunkturen och urvattnad regionalpolitik inte gjort saken bättre.

Nu är det så att utveckling inte är en rät linje uppåt utan ibland går bättre och ibland sämre. Därför är det viktigt att inte tappa målet vid en tillfällig motgång utan kämpa vidare och lära sig av eventuella misstag.

Utveckling är även en långsiktig process som handlar mycket om samverkan och engagemang. Ju fler av oss i Gällivare som bidrar i arbetet, ju snabbare kommer resultaten.

Alla kan hjälpa till

Eftersom det i mångt och mycket handlar om att ändra attityder, handlar det om många små vardagliga saker. En taxichaufför eller en kassörskas som talar positivt till en besökare bidrar till att förbättra bilden av Gällivare.

Vårt behov av förnyelse och tillväxt gör att vi måste ha modet att pröva nya vägar och ta vara på möjligheterna. Vi behöver också lära oss vad som skapar tillväxt.

Mer export skapar tillväxt

Tillväxt för Gällivare innebär att vi måste öka den totala kakan. Det vill säga få fler människor som sysslar med sådant som säljes utanför kommunen. För att belysa detta vill jag berätta om följande exempel:

GEMA Industri här möjliggjorde en försäljning av aktier till lokala intressenter en exportsatsning på den egna uppfinningen **GEMEX**. Idag har produkter sålts till både Norge och Finland.

Malmbergsbagarn har genom ett samarbete med en distributör började sälja sitt bröd utanför kommunen. Detta möjliggjorde en satsning på ut- och ombyggnad av lokalerna i Malmberget med sikte på en ökad produktion.

Miwana satsar på nya marknader och nya produkter. Just nu undersöker man möjligheterna till att lansera produkterna i Polen. Samtidigt arbetar man med att utöka produktsortimentet.

IUC Gällivare har etablerat filialkontor i Kiruna. Här bedriver man företagsanpassad verkstads- och maskinteknisk utbildning. Företaget har även börjat snegla på den intressanta nordnorska marknaden.

Unika fördelar och möjligheter

Gällivare har unika fördelar. En framgångsrik gruvnäring ger en stabil grund att utvecklas vidare ifrån.

Orörd och frisk natur ger unika möjligheter och stor potential för turistnäringen.

Den nya medicintekniska högskoleutbildningen stärker vår position som ett medicintekniskt produktionscentrum.

Ny teknik som informationsteknologin medför att avståndet till marknaden inte längre är en nackdel för oss.

Framtidens råvara, våra ungdomar, kan gå en positiv framtid tillmötes...

Men som sagt – Det hänger på oss själva.
Roland Carlsson, Expandum AB

Roger Paulsson, GEMA Industri – satsar på tillväxt – aktieförsäljning gav resurser till europasatsning.

Helen Blombacke, Malmbergsbagarn – satsar på tillväxt, genom försäljning av bröd utanför Gällivare.

Lars Skoglund, Miwana – satsar på tillväxt, genom satsning på europa-export och nya produkter.

Karl-Axel Uusitalo, IUC – satsar på tillväxt, genom företagsanpassad utbildning i Kiruna.

Gällivare har världens tuffaste brandman

Gällivare kommuns räddningstjänst har ännu en gång bevisat att de har "Toughest Firefighter Alive" genom Kurt Joansson. De fick även lagsilver genom Kurt Joansson, Jan-Erik Nilsson, Tomas Pudas och Pekka Martinsson. Tävligen gick i Sydafrika. TV 4-Nyhetsmorgon sänder preliminärt en intervju med brandkillarna när de landar i Stockholm den 9 juni. Vi säger grattis till räddningstjänsten i Gällivare!

Gällivare räddningstjänst brandmän är vältränade. De har en världsmästare och är lagvä i världen i "Toughest Firefighter Alive". Foto: Lars Sundvall

Bättre vägskyltning!

En lång kamp går nu mot sitt slut. Vägskyltningen in till Gällivare centrum har varit en aktuell fråga i över tio år. Norrmän har åkt fel och hamnat kring villorna på mellanområdet. De har undrat om vägen till Gällivare camping och vänt husvagnen med en stor norsk suck. Kommunen har uppvakttat vägverket men alltid fått nej. Mårten Hansson i folkpartiet ilsknade till och skrev en motion till kommunfullmäktige. Det blev nya uppvakttningar och 24 april 1998 beslöt vägverket att förbättra vägvisning till Gällivare tätort. Nu får vi bara se om Vägverket hinner få upp de nya skyltarna vid bl a Nuolajärvikorset.

Inlandsbanan startar 23/6

Ta chansen att åka längs Inlandsbanan i sommar. Tisdagen den 23 juni startar årets turisttrafik. En resa till Mora tar två dagar men ta gärna på dig mera tid. Ortena längs Inlandsbanan vill gärna att du stannar och upptäcker deras sevärdheter. Och missa inte hjorttronderna med rälsbussen kommer du ut till Gällivares bästa hjortronmyrar. Kungafamiljen åkte längs Inlandsbanan förra året. De blev begeistrade över allt som de fick uppleva. Nu har också du chansen att åka på Inlandsbanan.

Club Dundret fyller 50 år

Club Dundret i Stockholm firar sin 50-årsdag den 14 november på Hasselbacken i Stockholm. Det blir en helkväll med musik, dans och minnen. Boka in datum redan nu i din kalender, uppmanar Harald Wilén i Club Dundret. Det kommer också att anordnas en specialresa från Gällivare till 50-årsfesten.

Mannen från provinserna

J P Nyströms och jag har varit på folkmusikkonserter i Umeå, Mer än 2000 personer i publiken och stående ovationer på vår konsert. Så kommer man hem och genast börjar anbudena hagla; Norrbottensteatern vill ha en att göra soppteaterföreställning på lunchen "Sätt ihop ett entimmesprogram solo", "Du får 300 kr minus skatt och sociala avgifter i gage". - Jaha... Sedan ringer det igen fast från Norrbottens museum: "Skriv om torget i Malmberget som mötesplats!" Forska efter bildmaterial - historiskt, nutid, ja du vet!" Du får fem häftade årsböcker i arvode - Jaha...

Hallå, är det du som brukar blabba och prata. Vi vill ha dig till husmodersföreningen i XXX. Inte hör du väl till de som brukar ta betalt? - Pjaa...

Samtidigt hör jag om en IT-konsult som halverade sin föredragning eftersom han hade måst pruta på sitt arvode om 18.000 kr i timmen (+ resa och omkostnader). I samma veva erfar jag att man undersökt sökorden hos en länsstyrelse söderöver som installerat Internet. 97% av söken hade pornografisk anknytning. Jag är ganska broad-minded vad det gäller sånt; men att pröjsa konsulter fantasibelopp för att dom skall lära tjänstemän att hitta just sin sexuella nisch på arbetstid, verkar för mig något tveklöst.

Jag är mildt sagt förvånad över dessa konsulter som tilläts rusa in och skrika "stopp, stopp! Glöm allt gammalt. Nu är allting nytt! Vi sätter oss alla på ändan gapande som fågelholkar samtidigt som de klämmer ur sig citat i stil med: "När förändringens vind blåser skall man inte bygga vindskydd, utan väderkvarnar". Vilket kopiöst trams! Om man behöver en kvarn, bygger man en kvarn. Om vinden stör en, söker man lä. Just nu stör vinden mig. Och inte bara mig utan hela Sverige. Posten hinner inte stämpa frimärken för de skall sälja mjukdjur och CD-skivor. Vägverket klarar inte att underhålla vintervägar för de har "sektorsansvar" för all miljövård i Sverige. Televerket (ja, jag vet att det kallas Telia nuförtiden) har 26 år efter femkronans införande inte lyckats åstadkomma en offentlig telefon som fungerar vintertid, för

de håller på med "omorganisation".

Nej, nu skall det handla om "processstyrning", "kvalitetssäkring", "miljöprogram" och framförallt IT.

På mina arbetsplatser genom åren har jag ibland saknat ett uppslagsverk. Det hade kostat några tusen och sen skulle alla haft tillgång till det. Nu har man hittat på att alla skall få tillgång till IT. Skillnaden är att medan ett uppslagsverk har garanterade faktauppgifter ordnade i bokstavsordning är IT som ett helt bibliotek där man kastat ut alla böcker på golvet. Och inte bara böcker. Där finns mängder av pornografi och vansinnesuppgifter som att "tigern bor i Afrika".

Fast det är klart att IT är bra - för elpostens skull. Den behövs ju verkligen, eftersom postverket säljer mjukdjur nuförtiden.

Om vi låter det här fortgå dyker det snart upp lystna unga män med windsorknutna slipsar och tindrande ögon som viskar: "Privatisera!" Och så gör vi det; och glömmer att det var bara några år sedan allting var privat. Privata läkare, privat våghållning, privat postbefordran har vi haft, men för cirkus hundra år sedan tyckte vi alla att det var orationellt.

Jag har en gyllene dröm om framtiden och den handlar om att Vägverket bygger och underhåller vägar, Postverket befordrar post och Televerket ser till att telefonerna fungerar. Jag drömmer om att vi inte pratar om processstyrning utan om att tänka igenom jobbet och göra det man skall. Vi talar inte om kvalitetsssäkring utan om yrkes stolthet, inte om miljöprogram, utan om att inte slösa med det vi fått. Och framförallt vi pratar inte om Informationsteknologi utan om kunskap och vishet.

Sustein kallas det på en kontrabas när tonen "hänger" kvar länge. Det gäller att ha sustein här i världen. Om fem år kommer Internet-konsulten antagligen inte att få en spänn för sina föredragningar. Men jag kommer förmodligen att bli erbjuden 300 kr minus skatt och soc.avg, fem häftade årsböcker och vem vet, kanske blir jag bjuden på kaffe hos husmodersföreningen? Musik och berättelser kommer alltid att efterfrågas och aldrig kommer vi att anse att vi har råd att betala för det.

Svante Lindquist

Koskullskulle firar 100 år med limerick, gästabud och dans

Det blir fest i sju dagar när Koskullskulle fyller 100 år. En jubileumskommitté har varit igång och utformat ett program som innehåller allt. Gästabud, ånglok, barnland, äventyrsstig, gruvturer, utflykt till Nautanen, bio, dans i 50-talsstil - ja listan kan bli hur lång som helst av arrangemang för att fira 100-åringen. Lördag den 13 juni blir det invigning med fredag den 19 juni som final med ett gästabud.

Kommunbladets bidrag till firandet var efterlysningen av den kända limericken om Koskullskulle. Eva Svensson i Åkersberg har skickat in Tage Danielssons limerick; *Det var en ung flicka i Koskullskulle som man bruka kalla "lilla oskuldsgulle" men så en da till sin fästman hon sa: "tänk om vi för ro skull skulle...?"*

Astrid och Hadar Hagström har skickat in följande limerick som de har fått av Inga Gavelin: *En tös från Koskullskulle hon köpte sig en bulle en morgon när hon skulle ta tåget ner till Rom Det var av gammalt vete så när hon skulle äta så fastna bullhelvete i henne stackars gom Där satt den sen i torrt och vått och samlade saliv och spott och om man fråga henne nå't så fick man inget svar Och slutet blev för denna mö att hon fick alltför tidigt dö Så akta er för vetebrö som legat några dar.*

Kerstin Bergman i Österskär skrev en egen limerick när hon sökte i sin byråläda. *Här kommer flickan som alla glömde men som i minnet man ändå gömde i tid jag nu hunnit till slut jag ju funnit en tös i byrån när jag lådorna tömde*

Hon hittade en limerick av Börje Crona som blir den tredje versionen; *En flicka från Koskullskulle sa bittert: När banta jag skulle sa doktorn att jäst till dietmat var bäst och nu ser jag ut som en bulle.*

Bo Söderberg från Ogimi-Son skickade en limerick som överstas på japanska. Vi får förmoda att det är någon av de tre limerickar som sänts.

Det blev ett så stort engagemang av läsarna så nu efterlyser vi andra limerickar från kommunens olika orter. Finns det t ex någon limerick om Hakkas eller Nattavaara. Alla som sänder in får CD-Rom skivan "Gällivare-sprickan i berget".

Roland Larssons staty "Gruvarebetare skjuter hund" är en hyllning till de som byggt gruvsamhället.

Foto: Kjell E Lundberg

Gruvturer

Koskullskulle är ett gruvsamhälle. LKAB har därför gruvturer till 850 m nivån. Det är ju tack vare järnmalm som Koskullskulle blev ett samhälle. Utställning om mineral kommer att också att finnas i Koskullskulle.

Ett ånglok åker mellan Gällivare och Koskullskulle den 13-14 juni.

Foto: Jan Bergsten

Ångloket till festen

Malmbanans vänner kommer den 13-14 juni att köra sitt lok och vagnar mellan Gällivare järnvägsstation och Koskullskulle. En resa med ett ånglok är ett minne för livet.

Ny bok om Koskullskulle

Lis-Mari Hjortfors har premiär på sin bok om människor och miljöer i Koskullskulle under 100 år. Lis-Mari har gjort intervjuer med "Kullebor" som berättar om sina liv. Bokens titel är "Vi har våra rötter både här och där". Boken ingår i folkbibliotekets skriftserie nr 5.

Dans i gamla Kulle-Folkan

Upplev gamla minnen från 1940-1950 talet till musik av KULLEGRABBARNA.

Orkestern består av Harald Wilén gitarr, Allen Storm dragspel, Lasse "Pettsson" tenor- och barytonsaxofon, Rune Olofsson tenorsaxofon och flöjt, Margareta Nordlander sång, Gösta Wälivaara kontrabas samt Leif Carlsson trummor. Kullegrabbarna spelar i Kulle-Folkan lördagen den 13 juni kl 21.00-01.00. Du kan redan nu börja förbereda dansen till melodier som "As time goes by", "Dream" och "Georgia on my mind".

Gästabud på midsommarafton

100 åringen avslutar festen med att bjuda på gästabud den 19 juni. Det blir mat, dryck, sång, dans och givetvis midsommarstång. Missa inte denna fest - den återkommer först om 100 år.

Barnens jubileum

Sommarlovet har börjat och barnen har spring i benen. Koskullskulle bjuder på Trollsländans barnkulturgrupp, barnbio, hopptält, teknikens hus, snowboard, äventyrsstig mm.

Det blev så frestande för Plupp att fira 100-åringen så Plupp bestämde att komma till barnens land. Plupp stannar hela veckan och åker sen tillbaka till hembygdsområdet i Gällivare.

Plupp har bestämt att fira 100-åringen med att vara i Koskullskulle under tiden 14-19 juni.

Foto: Lars Sundvall

- Det händer i Friska Gällivare -

JUNI

5-6	Laponia radioexpedition	Laponiaområdet
6	Nationaldagen och hälsans dag Friskvårdsmässa Ung på 1950-talet invigs Kaitumälsloppet Knatte-, och allmänridning Kungamärket sätts på Inlandsstenen	Gällivare centrum Gällivare centrum Gällivare hembygdsmuseum Kaitum/Skaulo Ridhuset Gällivare järnvägsstation
6-13	Fly in	Lapland Airport/Laponia
7	Linaskvällen	Leipojärvi-Dokkas-Ullatti-Hakkas
7	Naturens dag	Hembygdsområdet
13-19	Koskullskulle 100 år	Koskullskulle
13-14	Ånglok avgår till Koskullskulle	Järnvägsstation
13	Rallarstigens dag	Rallarstigen
14	Plupp kommer från fjällen	Koskullskulle
14	Musikbussen med Nils Hennix	Kos-Mbgt-Gve
19	Midsommarfirande	Hembygdsområdet
19	Midsommarfirande med gästabad	Koskullskulle
19	Vandring till Dundrets topp	Hembygdsomr.-Dundrets topp
19	Dans	Sammakko
20	Marknad med konst och hantverk	Kaitum
22-	Samerna och nybyggarna invigs	Gällivare hembygdsmuseum
22	Plupp bosätter sig i Gällivare	Hembygdsområdet
22-	Tuoddargruppens sommarutställning	Galleri 19, Storgatan 19, Gve
22-28	Laponiaveckan.	
22-26	TV 4 sänder från Gällivare	Gällivare centrum/Centralskolan
23-27	Golftävlingar	Golfbanan, Malmberget
23	Inlandsbanan startar	Gällivare-Mora
26-28	Gällivare sommarmarknad	Gällivare centrum
27	Laponialoppet på cykel	Ritsem-Sjöfallet-Gällivare
27-28	Internationell hundutställning	Sjöparkskolan
27-28	Norrlandsmästerskap i bangolf	Bangolfbanan
24-26	Glada dagar	Kåkstan
28	Körsång i Svanparken	Svanparken
28	Halmstads manskör	Gamla kyrkan

JULI

5	Nautanendagen	Nautanen
5	Familjedag, auktion	Sammakko
11	Mosebacke-Friluftsgudstjänst/musik	Kärleksstigen vid Mosebacke
11-12	Hakkas Marknad	Hakkas
12	Svanparkens dag	Svanparken
18-19	Hembyggsdagar i Nattavaara	Bäckstranden i Nattavaara
19	Hembygdens dag i Gällivare	Hembygdsområdet
19	Hemvårdardag i Niilivaara	Hembygdsgården
22	Musik med småstjärnor	Sammakko-hembygdsgården
23	Boboll, gåbingo	Sammakko
25	Friluftsgudstjänst/veteranfotboll	Sammakko
25	Harrens dag	Lappeausundo
26	Slätterdag	Abborrträsk
26	Metartävling	Sammakkosjön
26	Kvarndagen	Vettasjärvi, kvarnområdet

AUGUSTI

1-8	Folkmusikvecka	Saltoluokta
1	Malmsvången/veteranrally	
2	Hembygdsgårdarnas dag	Sammakko
8	Fiskens dag	Sammakko
12	Trivselkväll "Suorva 75 år"	Gamla kraftstationen, Porjus
20	Surströmmningspremiär	Hembygdsområdet, Gällivare
22	Dundret X-treme running	Dundret
23	Toppenvandring	Dundret
29	Rallarfest	Hembygdsområdet, Gällivare

Det händer mera...

Turistbyrån och kultur-, och fritidskontoret samlar in vad som händer i Friska Gällivare. Det händer alltid något nytt i Gällivare så besöka gärna turistbyrån i Centralskolan eller se på vår hemsida www.gellivare.se. Du som planerar ett arrangemang – anmäl det alltid till turistbyrån tel 0970-16660.

Hälsans ♥ Dag

Lördag den 6 juni är det åter dags för Hälsans dag.

Temat är idrott och hälsa. Vassartorget förvandlas till en jättestor friskvårdsmässa. Föreningar och företag visar sin verksamhet. Du kan provsmaka hälsoprodukter, testa ditt blodtryck eller din hårbotten, prova fiskdammen, hjärtlungräddning, åka minibilar. Det blir även en spännande tävling Torgkampen. Årets hälsoprofil och kulturstipendiat utses. Magnus Ingesson, skidåkare från Piteå, håller en föreläsning om hur han lyckats bli frisk från cancer och kom tillbaka till elitidrotten. Hälsans dag har öppet kl 11.00-15.00.

Nationaldagen firas

Lördag den 6 juni firar vi Sveriges nationaldag med att kl 12.00 starta en parad från Vassaratorget. Alla är välkomna att delta i firandet av nationaldagen. Paraden går genom Gällivare centrum och avslutas med nationalsången och tal vid scenen.

Ung som gammal är välkommen att fira nationaldagen.

Foto: Kjell E Lundberg

Fly in

FK Nordvingen firar 10-årsjubileum med Sveriges häftigaste Fly In under tiden 6-13 juni. Flygplanen landar på Lapland Airport. Under veckan blir det flygningar in till Gällivares fjällvärld.

Vandra eller spring

Helgen 22-23 augusti kan du vandra eller springa på Dundret. Toppvandringen går över Dundrets toppar. Dundret X-treme running innebär att springa i terräng. Det blir bl a en stigning på 350 meter uppför Fjällbranten.

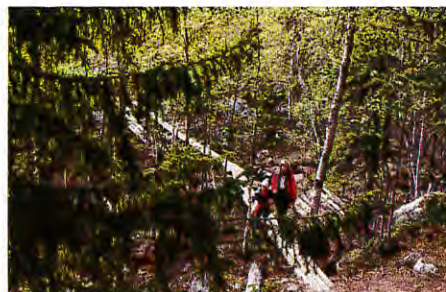
Tuoddargruppens sommarutställning

Tuoddargruppens konstnärer kommer i sommar att ha sin utställning i Galleri 19 som är ett nyöppnat galleri i Gällivare. Tiden blir 22/6-31/8 (tis-fre kl 13-18 lördag 12-14). Tuoddarvillan i Malmberget har öppet månar kl 15.00-19.00.

Galleri 19

Laponiaveckan

22-28 juni blir en vecka fylld med arrangemang i Gällivare. Laponia – Lapplands världsarv är temat för hela veckan. TV 4 kommer. Golf spelas i midnattsol. Cykeltävling 19 mil från Ritsem. Manskören från Halmstad sjunger i Svanparken och gamla kyrkan. MC-träffen – med motorcykelparad till Dundrets topp. Hundutställning. Bangolfmästare utses. Vi hyllar vårt världsarv med att lära oss mera i utställningar och varför inte ett besök i Laponia

Muddus ingår i Laponia-Lapplands världsarv. Ta chansen och upplev Muddus. En fin vandringsled går från Ligga – avfart från Inlandsvägen väg 45.

Foto: Lars Sundvall

Ansvarig utgivare: Staffan Isling

Redaktör: Lars Israelsson Gällivare kommun
982 81 Gällivare, tfn 0970-181 15

E-post: lars.israelsson@kommun.gellivare.se

Produktion: Tryckparken AB, Gällivare